

Toetsfuncties

8 functies van toetsen op individueel (👤), school- (🏫) en groepsniveau (👥)

Diagnostisch

Een diagnostische toets wordt gebruikt om te achterhalen welke stof leerlingen wel en niet beheersen, en wat hun sterke en zwakke punten zijn op verschillende (deel)vaardigheden. Het doel is om inzicht te krijgen in het leerproces en dit waar nodig bij te sturen.

Voorbeeld: Noah heeft moeite met rekensommen waarbij je moet aftrekken over het tiental. Chayen laat Noah daarom een diagnostische toets maken. Chayen kan zo zien wat goed gaat en welke denkfouten Noah maakt.

Voortgang

Met een voortgangstoets verzamel en interpreteer je systematisch gegevens over de voortgang van de leerresultaten tegen het licht van de gewenste einddoelen. Dit doe je om het leerproces te monitoren en te optimaliseren.

Voorbeeld: Leraar Richard neemt in januari de leerlingvolgysteemtoets rekenen van halverwege groep 5 af. Hij ziet dat Jolijn een betere rekenprestatie heeft dan het jaar ervoor. Hij besluit om de rekeninstructie voor Jolijn op dezelfde manier voort te zetten in de komende periode.

Plaatsing

Met toetsen om te plaatsen deel je een leerling in bij een (niveau)groep binnen een onderwijstraject. Het uiteindelijke doel blijft om hetzelfde eindpunt, diploma of certificaat te behalen als de leerlingen die in een andere groep zijn geplaatst.

Voorbeeld: Leraar Maaike maakt voor de komende periode een nieuw handelingsplan. Ze deelt haar leerling Suus in bij de verlengde instructiegroep, want Suus' scores op de plaatsingstoets bleven achter. Dat klopte al bij het beeld dat ze van het niveau van Suus had.

Certificering

Met toetsen om te certificeren beslis je of een leerling een onderwijsprogramma met succes afgesloten heeft. Afhankelijk van de toets ontvangt de leerling wel of niet het bijbehorende diploma of certificaat.

Voorbeeld: Jelmer heeft zijn laatste centrale examen achter de rug. Nu is het wachten op de uitslag. Hij stond er goed voor bij de schoolexamens. Als hij ook zijn centrale examens voldoende afrondt, kan hij over een maand zijn havo-diploma in ontvangst nemen.

Classificatie

Classificatietoetsen gebruik je om informatie te krijgen over het best passende vervolg van het onderwijstraject.

Voorbeeld: Bing mag na de zomervakantie naar het voortgezet onderwijs. Leraar Bas moet advies geven over de best passende leerweg. Naast de inschatting van de basisschool en de wensen van Bing en haar ouders, gebruikt Bas de onafhankelijke informatie uit een doorstroomtoets, waarmee hij uiteindelijk tot een mavo-advies komt.

Intake en selectie

Intake- en selectietoetsen zet je in om iemand al dan niet toe te laten tot een opleiding, cursus of baan. De ‘opnemende instantie’ kiest personen voor een bepaalde vacature of een bepaalde opleiding, op grond van relevant geachte indicatoren, zoals behaalde diploma's, een afgelegde toets, of werkervaring.

Voorbeeld: Mehmet heeft zich ingeschreven voor de studie Geneeskunde. Het is nog spannend of hij wordt toegelaten. De opleiding heeft namelijk een maximaal aantal plekken. Mehmet moet een selectietoets maken en een motivatie schrijven om door de selectieprocedure heen te komen.

Kwaliteitszorg

Toetsen voor kwaliteitszorg (ook wel: procesevaluatie) zijn bedoeld om de onderwijskwaliteit van een school als geheel bij te sturen en te evalueren. Dat gebeurt door het verzamelen en interpreteren van gegevens over het verloop van onderdelen van een onderwijsproces.

Voorbeeld: Directeur Nouria analyseert de schoolrapportages uit het leerlingvolgsysteem. Ze ziet dat haar school redelijk gemiddeld presteert in vergelijking met het landelijk gemiddelde. In de volgende vergadering wil ze de resultaten laten zien aan het team en voorleggen of er nog aanpassingen moeten komen in het schoolbeleid.

Planning en instructie

Planning- en instructietoetsen (soms ook: leerdoelgerichte toetsen) worden tijdens het onderwijsleerproces gebruikt om kennisiaten op te sporen en het onderwijs daarop te evalueren en bij te sturen. Het zijn toetsen met een gering aantal items, behorend bij een bepaald leerdoel.

Voorbeeld: Leraar Liam analyseert de leerlingvolgsysteemtoetsen. Hij ziet dat zijn hele klas moeite heeft met het metriek stelsel. Hij besluit het komende half jaar extra tijd in de weekplanning te reserveren om dit onderdeel te oefenen.